



Ändring av föreskrifter och gräns m.m. för naturreservatet Eriksberg i Karlshamns kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap 4 och 7 §§ miljöbalken (MB) och med ändring av länsstyrelsens beslut 1976-10-04, dnr 11.139-2209-74, att ändra den inre gränsen för Eriksbergs naturreservat, inom fastigheten Eriksberg 1:2, enligt bifogad karta (bilaga 1).

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken och med upphävande av föreskrifterna i 1976 års beslut, om föreskrifter för Eriksbergs naturreservat enligt nedan (punkt 1.2).

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 21 § förordningen (1998:1252) om områdeskydd enligt miljöbalken m.m., och med upphävande av vad som bestämts i 1976 års beslut, att naturreservatet skall förvaltas av Eriksberg Vilt & Natur AB.

1.1. Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Eriksberg skall vara att:

1. Bevara biologisk mångfald i ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bl a ädellövskogar, tallskogar, hällmarksområden, öppna inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer.
2. Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, främst naturtyper som prioriteras inom Natura 2000.
3. Med beaktande av naturvärdena bevara värdefulla inslag i kulturlandskapet.
4. Bereda allmänheten tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet.

Syftet skall nås genom att:

- Inom reservatet upprätthålla en kontinuitet av gamla lövträd och tallar.
- Det finns en stor variation i skogstyper, med hävdad hagmark, betade ädellövskogar och tallskogar med olika trädthet, alkärr och tallmyr.
- Tillgången på död ved är god med en naturlig variation på kvalitet och olika nedbrytningsstadier.
- Genom att skogar och inägomarker betas med hjortar och andra i Skandinavien naturligt hemmahörande arter.
- Gallringar görs för att gynna grova träd och för att nya stora träd skall kunna utvecklas
- Fiske bedrivs så att rekryteringen av fisk gynnas och andra limniska och marina naturvärden värnas
- Punktinsatser i kulturmiljövårdande syfte görs vid torpgrunder och källargrunder



- Området bibehålls som ett attraktivt turistmål där besökare bereds möjligheter till rika naturupplevelser och kan ges kunskap om djur och natur.

1.2. Föreskrifter

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom naturreservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

- uppföra ny byggnad eller andra anläggningar
- bedriva täkt i någon form
- spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- riva stenmurar, rösen och husgrunder
- anlägga väg eller annan anordning
- uppföra flaggstång, mast eller antenn
- avverka skog eller utföra skogsodling
- använda kemiska bekämpningsmedel
- tillföra området för trakten främmande djurarter.

Utan länsstyrelsens tillstånd skall förbud gälla att:

- framdra mark- eller luftledning
- använda handelsgödsel annat än på tidigare åkermark

Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i naturreservatet.

Markägare och innehavare till särskild rätt till mark och vatten förpliktigas tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan och för att uppfylla syftet med naturreservatet.

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

- beträda det inhägnade området på Dragsö under annan tid på året än fr o m 15 juni t o m 31 augusti
- med undantag för vad som ovan sagts om tillträde till Dragsö, beträda det inhägnade området i annan omfattning än länsstyrelsen beslutar, eller i den utsträckning markägaren medger
- skada mark eller vegetation
- skada stenmurar, rösen och husgrunder
- störa djurlivet
- medföra hund
- skada växande eller döda träd och buskar eller vegetation i övrigt
- tälta eller ställa upp husvagn eller husbil
- göra upp eld



- på störande sätt utnyttja radio, cd-spelare eller dylikt, spela musik eller åstadkomma buller
- framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar
- medföra båt

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- insamla djur eller växter
- bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken skall inte utgöra hinder för markägaren/naturvårdsförvaltaren att sköta området enligt av länsstyrelsen fastställd skötselplan, ej heller för innehavare av servitut eller ledningsrätt att nyttja sin rätt.

I avvaktan på att en skötselplan fastställs skall vad som sägs ovan under "1.1 Syfte" vara vägledande vid skötseln av naturreservatet. Innan åtgärder, som inte är av enbart underhållskaraktär, utförs skall planerna presenteras för Länsstyrelsen för godkännande.

2. Redogörelse för ärendet

Mara Biologiska Försöksområde inrättades under 1940-talet av författaren och fotografen Bengt Berg, som 1938 hade köpt egendomen Eriksberg. Berg inhägnade en del av fastigheten för att där hålla djur av olika slag, främst hjortar. Efter Bengt Bergs död 1967 övertogs fastigheten av hans son Iens Illum Berg, som innehade egendomen fram till 1987. Nuvarande ägare är Eriksberg Vilt- & Natur AB, som ursprungligen bildats som ett helägt dotterbolag till Stiftelsen Skogssällskapet. Bolaget har under hösten 2007 förvärvats av Mellby Gård AB.

Genom länsstyrelsens beslut den 4 oktober 1976 bildades dels naturvårdsområdet Eriksberg, dels naturreservatet Eriksbergs stränder. Samtidigt fastställdes en översiktlig skötselplan för naturvårdsområdet. Naturvårdsområdet utvidgades med ca 55 ha i den norra delen genom beslut den 6 juli 1979. Totalt omfattar det med vilthägn omgärdade naturreservatet ca 900 ha varav ca 90 ha vatten i Östersjön och ca 20 ha sjö.

Genom införande av miljöbalken den 1 juli 1999 försvann begreppet naturvårdsområde. Enligt lagen (1998:811) om införande av miljöbalken skall föreskrifter som tidigare har meddelats med stöd av naturvårdslagen, som upphävdes när miljöbalken trädde i kraft, fortsätta att gälla om de inte ersätts med nya föreskrifter med stöd av miljöbalken. Föreskrifter som gällde vid miljöbalkens ikraftträdande skall anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i balken.

Delar av Eriksberg föreslogs av regeringen som ett område av gemensamhetsintresse i december 1998. Ca 130 ha av den sydöstra delen av naturreservatet ingår härigenom i Natura 2000.

Länsstyrelsen har den 28 september 2007 remitterat ett förslag till ändring av gräns och föreskrifter för naturreservatet Eriksberg. Svar har erhållits från: Eriksberg Vilt & Natur



AB, Karlshamns kommun, TeliaSonera, E.ON, Fiskeriverket, Jägarförbundet Blekinge, Sportfiskarna och Miljöförbundet Blekinge Väst. Markägarens – Eriksberg Vilt & Natur AB – yttrande har lämnats i samråd med tillträdande ägaren Mellby Gård AB. Samtliga remissinstanser, med undantag av Sportfiskarna, tillstyrker förslaget. I några fall med smärre invändningar eller synpunkter som framgår nedan under motivering. Sportfiskarna avstyrker förslaget till nya föreskrifter med hänvisning bland annat till att marina skyddsvärden bör utredas bättre. Sportfiskarna anser också att allmänheten bör ges möjlighet att få tillträde till fisket i Eriksberg på samma sätt som gäller för Blekinges kust i övrigt.

3. Motivering

3.1. Syfte

I länsstyrelsens beslut från 1976 fastslås att *"syftet med naturvårdsområdet är att för den kulturellt vetenskapliga naturvården samt för friluftslivet i den blekingska kustbygden vidmakthålla den nutida utformningen av ett genom betning av främst hjortdjur skapat kulturlandskap med många ursprungliga drag. Området skall vara tillgängligt för vetenskaplig forskning. Allmänheten skall äga tillträde till området i ordnade former."*

Under senare år har flera stora naturvärden dokumenterats inom naturreservatet. Dessa naturvärden är till stor del knutna till gamla och stora träd av olika slag, bl a tallar, ekar, askar och lindar.

Den sydöstra delen av reservatet ingår sedan 1998 i Natura 2000 enligt habitatdirektivet. De naturtyper som förekommer är *strandängar vid Östersjön* (1630), *torra hedar* (4030), *öppna mossar och kärr* (7140), *hällmarkstorräng* (8230), *trädklädd betesmark* (9070), *näringsrik ekskog* (9160) samt *näringsfattig ekskog* (9190). I och med att en del av reservatet numera ingår i Natura 2000 finns en skyldighet för svenska staten att tillse att de naturtyper som skall skyddas inom området upprätthåller "gynnsam bevarandestatus".

Vikarna Flan och Maraviken (ca 90 ha), som omfattar både vegetationsrika mjukbottnar och hårbottnar, har bland annat stor betydelse som lek- och uppväxtområde för gädda. Syftet bör inkludera dessa till stor del opåverkade marina naturmiljöer med dess biologiska mångfald.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter på förslaget till syfte.

Länsstyrelsen finner att syftet bör förtydligas enligt förslaget och att bevarandet av områdets naturvärden därmed inkluderas.

3.2. Naturreservatets gränser

Runt huvudbyggnaden och övrig bebyggelse undantas i gällande beslut ett område från naturreservatet. Företrädare för Skogssällskapets Förvaltnings AB har underhand aktua-



liserat en justering av denna gräns. Hittillsvarande gräns följer inga i naturen givna gränser. Tidigare fanns ett inre hägn – gårdshägnen – som till vissa delar följde den äldre gränsen. Den föreslagna gränsen följer i stor utsträckning befintliga landskapselement i form av vägkanter, stenmur, stängsel och strandkant.

Sammantaget innebär förslaget till gränsändring att ett något större område undantas i den nordvästra och sydöstra delen, medan ett område i söder införlivas i naturreservatet.

Naturreservatets yttre gräns skall oförändrat sammanfalla med det befintliga viltstängslet.

De remissinstanser som har uttalat sig om justeringen av reservatsgränsen har varit positiva till ändringen.

Enligt länsstyrelsens bedömning föreligger synnerliga skäl att mindre delar av hittillsvarande naturreservat upphävs mot att området så långt möjligt får en naturlig, i terrängen lätt identifierbar, gräns. Genom att reservatet i sin helhet får tidsenliga och, för områdets syfte relevanta föreskrifter kan det intrång som sker i naturreservatet genom upphävandet anses kompenseras.

3.3. Föreskrifter

I beslutet från 1976 framhålls att *"Föreskrifterna för naturvårdsområdet kan ändras om förhållandena påkallar sådan ändring."* Införandet av miljöbalken och ägarbyten är några av de förhållanden som gör att det nu kan anses påkallat att göra en ändring av områdets föreskrifter.

Remissinstanserna har haft synpunkter främst på frågan om tillträde på Dragsö samt rätten till fiske i Maraviken.

Frågan om tillgänglighet på Dragsö

Markägaren framhåller att: *"Hittills har det varit möjligt för allmänheten att besöka Dragsö under perioden 15 juni – 25 augusti. I syfte att undvika störningar under bland annat kronviltets kalvningsperiod bör den tidsperioden bibehållas, alltså inte förlängas. Besökande på Dragsö är under perioden 15/6-25/8 hänvisade till den iordningställda vandringsleden. Tydlig och informativ skyltning i sammanhanget är nödvändigt."*

Jägareförbundet Blekinge framför att det inte finns något utrymme för ökat tillträde på Dragsö före den 15 juni eller efter den 25 augusti beroende på att kalvningen respektive brunsten då kan störas. Förbundet anser också att besökande måste hålla sig till anvisade stigar och områden.

Länsstyrelsens gör följande bedömning: Det är önskvärt att störningar på Dragsö undviks under huvuddelen av kronhjortarnas brunst- respektive kalvningstid. Som alternativ, eller komplement, till förbudstid kan väljas att begränsa tillträdet till enbart den iordningställda strövstigen och vissa anvisade utsiktsplatser. En nackdel med en sådan



inskränkning är att detta inte på rimligt sätt låter sig övervakas, varför också respekten för ett sådant förbud lätt urholkas. Länsstyrelsen anser därför att en föreskrift om tillträde till Dragsö inte bör begränsas till stigar eller andra utpekade områden utan att tillträdet gäller hela ön under den tid allmänheten tillåts vistas på ön.

Kronhjortens brunst infaller från slutet av augusti till i början av oktober. Dräktighetstiden är knappt 8 månader (ca 235 dagar), vilket betyder att om parning sker den 15 september så föds kalven före den 15 maj. Enstaka kalvar kan födas i början av juni. Kalvarna kan kort efter födseln följa hinden, men lämnas till en början ofta på någon undangömd plats.

När det gäller mellan vilka datum som allmänheten ska ges tillträde till Dragsö är det en fördel om sådana datum kan väljas som är lätta att minnas. Hela månader är att föredra såvida man inte därigenom riskerar en oacceptabel störning av djuren. Enligt länsstyrelsens bedömning så innebär en förlängning av tillträdestiden i augusti med sex dagar, till månadens slut, inte att störningen i hjortarnas brunst störs i någon betydande omfattning. Däremot kan, även om de flesta födslarna har skett före den 1 juni, viss störning befaras på de små kalvarna i början av juni. Beträdadsförbud bör därför gälla oförändrat fram till den 15 juni.

Frågan om fiske i Maraviken

Länsstyrelsen föreslog i remissförslaget att fiske med andra redskap än handredskap inte skulle tillåtas för allmänheten.

Markägaren anför att *"Fiske med handredskap som inte är bokat genom Eriksberg, bör ej vara tillåtet innanför hägnet från Dragsö under perioden 15 juni – 25 augusti"*.

Fiskeriverket anser att *"även fiske med handredskap bör förbjudas om syftet är att skydda ett lek- och uppväxtområde"*. Verket menar att ett sådant fiskeförbud bör beslutas enligt fiskerilagstiftningen.

Sportfiskarna anser att Fiskeriverket och Länsstyrelsen ska besluta om vilket fisketryck som ska tillåtas i området inte markägaren. Sportfiskarna invänder bland annat emot att markägaren ges rätt att besluta om vilka som ska få tillgång till fisket.

Länsstyrelsens gör följande bedömning: Fisket i Maraviken bör regleras på ett sådant sätt att det dels inte inverkar menligt på vattenområdets betydelse som lek- och uppväxtområde för fisk, dels inte påverkar områdets potential som marint referensområde, dels att inte annat djurliv i naturreservatet störs.

Länsstyrelsen saknar för närvarande tillräckligt underlag för att kunna göra en tillfredsställande bedömning av hur ett sådant fiske lämpligast bedrivs. Länsstyrelsen avser därför att låta genomföra ytterliggare marina undersökningar i området innan slutlig ställning tas.



3.4. Förvaltning

Enligt 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen besluta att *"annan myndighet, juridisk person eller markägare som har förutsättningar för att ha ett sådant ansvar skall förvalta ett naturreservat"*. Länsstyrelsen får, enligt samma bestämmelse, återkalla ett sådant förordnande som den själv har meddelat.

Länsstyrelsen har föreslagit att Skogssällskapet Förvaltnings AB skall vara naturvårdsförvaltare.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget om förvaltare.

Länsstyrelsen gör följande bedömning: I första hand bör provas om markägaren har förutsättningar för, och är lämplig att, ansvara för förvaltningen av naturreservatet. Eftersom fastigheten nu ägs av Eriksberg Vilt & Natur AB bör prövningen i första hand gälla detta bolag, samt även Mellby Gård AB.

Förvaltaren bör, enligt Naturvårdsverkets Allmänna Råd till 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. *till övervägande del ansvara för finansieringen av reservatsförvaltningen. Vidare bör förvaltaren ha tillräcklig kompetens för att kunna fullgöra uppgiften att förvalta reservatet.* Eftersom skötseln av reservatet i huvudsak ska ske som tidigare så utgår länsstyrelsen från att den nya ägaren inför tillträdet av fastigheten har gjort bedömningen att han har ekonomiska förutsättningar att förvalta området. Den nya ägaren har aviserat att man avser att behålla den personal som hittills har förvaltat egendomen i Skogssällskapets regi. Därigenom bör även kompetensen finnas inom organisationen. Länsstyrelsen finner att Eriksberg Vilt & Natur AB har förutsättningar att ansvara för skötseln av naturreservatet.

3.5. Skötsel

Under 2006-2007 har Skogsstyrelsen inventerat områdets skogliga delar på uppdrag av Skogssällskapet i syfte att upprätta en skogsbruksplan. Länsstyrelsen har samrått med företrädare för Skogssällskapet och Skogsstyrelsen i detta arbete och avsikten är att skogsbruksplanen ska kunna ligga till grund för en revidering av reservatets skötselplan. Skogsstyrelsen har under 2007 fått Länsstyrelsens uppdrag att upprätta ett förslag till skötselplan för skogliga åtgärder inom Eriksberg.

Områdets marina delar har inventerats under 2007 av Högskolan i Kalmar på uppdrag av Länsstyrelsen i syfte att få underlag för ett beslut om marint naturreservat.

Länsstyrelsen avser att under 2008, med utgångspunkt från de resultat som Skogsstyrelsen och Kalmar högskola redovisar – samt övriga tillgängliga uppgifter om områdets natur- och kulturmiljövärden – ta fram ett förslag till skötselplan för naturreservatet Eriksberg för fastställelse.



I avvaktan på att en skötselplan fastställs bör området kunna skötas på samma sätt som hittills. Alla åtgärder som inte är av enbart underhållskaraktär ska dock ske först efter hörande av länsstyrelsen i sin roll som tillsynsmyndighet. Vad som sägs under ”1.1 Syfte” ska vara vägledande vid skötseln av naturreservatet.

4. Ikraftträdande

Detta beslut träder ikraft den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller dock omedelbart, även om de överklagas.

5. Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning. Bilaga 3.

6. Deltagande

I detta ärende har länsrådet Per Arne Andreasson beslutat.

I beslutet deltog även chefsjurist Bengt Johansson och byrådirektör Ulf Lundgren, den sistnämnde föredragande.

Per Arne Andreasson

Ulf Lundgren

Kungöres i länets författningssamling och i ortstidningarna.

Bilagor:

1. Karta med reservatets inre gräns
2. Karta med reservatets yttre gräns
3. Hur man överklagar (B:1)



Sändlista:

Eriksberg Vilt & Natur AB, Box 5083, 402 22 GÖTEBORG
Mellby Gård AB,
Skogssällskapet Förvaltnings AB, Eriksberg, 374 96 TRENSUM
Karlshamns kommun, 374 81 KARLSHAMN
Miljöförbundet Blekinge Väst,
E.on Elnät Sverige AB, 205 09 MALMÖ
TeliaSonera AB, Box 935, 391 29 KALMAR
Naturvårdsverket,
Fiskeriverket,
Skogsstyrelsen, Ågårdsgatan 3, 372 35 Ronneby
Marinbasen, Box 527, 371 23 Karlskrona
Blekinge Flygflottilj F 17, 372 25 Ronneby
Blekinge länsförbund av Svenska naturskyddsföreningen, c/o Sam Skällberg, Branthallavägen 119, 295 91 Bromölla
Karlshamns naturskyddsförening, c/o Lena Nilsson, Mejerivägen 110, 374 91 Asarum
Blekinge ornitologiska förening, c/o Johan Wolgast, Hunnemaravägen 11, 374 34 Karlshamn
Blekinge museum, Borgmästaregatan 21, 371 35 Karlskrona
Åryds hembygdsförening,
Blekinge jaktvårdsförening, c/o Jan Elmeklo, Kopparpsvägen 51, 374 94 Trensrum
Sportfiskarna, Svartviksslingan 28, 167 39 Bromma

Kopia till:

Carina Persson, Bäverns gränd 7, 374 41 Karlshamn (Dragsö 2:2)
Bengt-Åke & Annkatrin Nordström, Frestavägen 97, 192 48 Sollentuna (Eriksberg 1:7)
Olle & Anna Greta Albertsson, Drottninggatan 70, 374 38 Karlshamn (Eriksberg 1:8)
Björn Karlsson, Strandvägen 25, 295 35 Bromölla (Eriksberg 1:9)
Eddie Karlsson, Varvsgatan 25 296 31 Åhus (Eriksberg 1:9)
Nina Karlsson, Upplandsgatan 85 B 1 tr, 113 44 Stockholm (Eriksberg 1:9)
Magnus Svensson, c/o Göran Svensson, Davidshallsgatan 27 A, 211 45 Malmö (Eriksberg 1:10)
Anna Rönqvist, Grevegatan 4, 216 17 Limhamn (Eriksberg 1:10)
Arne Borgwardt, Tornevangsv 17, Birkeröd, Damnark (Eriksberg 1:16)
Karl Gustaf Björn Hjärpe, Stationsgatan 2, 234 31 Lomma (Eriksberg 1:17)
Bo & Berit Lundberg, Rödhakevägen 10, 374 50 Asarum (avtalsservitut, bete)
Tectum Skogar AB, Norra Järnvägsgatan 30, 288 33 Vinslöv (Rörvik S:2)

Internt: paan, frho, beal, lalu, leol, lest, lobe, akwi (e-post)
Naturvårdsfunktionen 10 ex
Naturvårdsregistret
Centralsdiariet
Akten